

PRO ZAHŘÁDKÁŘSKOU PRAXI 21

VYTRVALÉ OZDOBNÉ TRAVINY A KAPRADINY

Okrasné trávy, jež tvoří celou zvláštní skupinu trvalek, jsou v dnešních zahrádkách zcela nepostradatelným prvkem. Patří při vhodném použití k zvlášť krásným, velice dekorativním a lze říci i nejpřirozenějším doplňkům ostatních, hlavně pěkně kvetoucích trvalek. Značnou měrou zvyšují estetický dojem různých zahradních partií a dosahují svou elegancí, lehkou stavbou, určitým kypřícím účinkem, prostou ušlechtilostí i svými semenníky stejného významu, jako mnohé trvalky. Jsou většinou ozdobné po celý rok i bez ohledu na to, že se jejich květenství někdy ani nebere v úvahu. Přesto však jsou některé druhy obdařeny i velice dekorativním květenstvím, jež bývá zpravidla neobyčejně trvanlivé a za-

jmavé nejen na rostlině, ale i řezané ve vázách k ozdobě bytů v zimním období.

Zimovzdorné traviny se nejlépe uplatňují ve volných skupinách trvalkových výsadeb, například mezi liliemi a dalšími cibulovinami. Výborně se vyjímají v kombinaci s většími porosty plazivých trvalek i se skupinami vyšších kvetoucích trvalek a také některých dřevin, hlavně jehličnanů. Rozmanitá zeleň, olistění i vějíře semeníků působí příjemným dojmem i na záhonech mezi letničkami, v trávnících, podél cest, u odpočívadel i na některých exponovaných místech v zahradách. Některé druhy se hodí do skalek, jiné do vřesovišť, k jezírkům i jejich blízkého okolí, do bažin a dokonce i do přírodních, pouze částečně udržovaných zahrad. Všude patří tyto traviny k praktickým, zvláště užitečným, nenáročným a pohledným rostlinám, hlavně pro svou přívětivost, svěží i sytou zeleň, nebo žluté, bělopestře, červenohnědé či velice ozdobné šedo- až modrozelené zbarvení listů. Okrasné traviny však ještě navíc přinášejí do přísného řádu trvalkových záhonů určité uvolnění a dávají lepší možnost vyniknout jednotlivým druhům peren a tak nevťiravým způsobem podpořit půvab jejich květů.

Vytrvalé traviny patří k nemnoha rostlinám, které vedle některých kapradin, stálozelených listnáčů a jehličnanů překonávají zcela bez úhony nepřízeň zimního počasí a zůstávají i v tomto ročním období krásné a poutavé. Vždyť procházka zimní zahrádkou má své zvláštní kouzlo pro každého zahrádkáře. Čarovná dílna přírody oděje stromy i keře v bělostný háv sněhu a jinovatky, či ve třpytivou nádheru krůpějí rosy a kapek deště, zářících jako diamanty ve skromných paprscích zimního slunce. Pozornost upoutávají bizarní tvary větví, po většinu roku ukryté našim zrakům pod zeleným hávem olistění, do popředí vystoupí dosud trochu opomíjené ozdobné bodláky a v plné kráse se zaskví i plápolající vějíře semeníků ozdobných travin. Jsou to rostliny, jež dovedou naplnit zahradu v každé roční době osobitým půvabem a nevťiravou krásou.

Vytrvalé traviny si získávají stále větší pozornost a oblibu zahrádkářů, zejména těch, kteří se seznámili s obsáhlým sortimentem i s možností různého použití ve volných, nepravidelně řešených zahradách. Četné druhy a odrůdy se vyznačují rozmanitými tvary i velikostmi, počínaje drobnými zakrslíky, vysokými pouze několik centimetrů, až po třímetrové obry. Mají osobité požadavky na stanoviště; některým vyhovují naprosto suchá a slunná místa, jiným opět stanoviště vlhká a zastíněná a dalším se daří přímo ve vodě.

Některé, zejména vzrůstnější druhy, se zvláště dobře uplatňují jako samostatně rostoucí, soliterní rostliny, hlavně před tmavším pozadím jehličnanů, kde neobyčejně vyniká jak jejich tvar, tak i vzrůst a barva olistění. Další, hlavně středně vysoké druhy se výborně uplatňují v celých skupinách a docela nízké traviny nacházejí upotřebení v kobercovitých výsadbách jako cenné rostliny tvořící souvislou pokrývku půdy.

Četné slunce milující traviny vynikají pěkným, šedo- až modrozeleným olistěním. Jejich listy jsou úzké, někdy i svinuté, obrvené či ojíněné. Tak se rostliny chrání na přirozených stanovištích proti nadměrnému vypařo-

vání vody, a proto jim v zahrádkách nejlépe vyhovují zejména písčité, teplé půdy a místa na plném slunci. K nim patří například *Avena candida* (*sempervirens*), *Elymus arenarius* (*glaucus*), *Festuca amethystina*, *Festuca cinerea* (*glauca*), *Festuca vallesiaca*, všechny pěstované druhy *Koeleria* a *Stipa*.

Stínomilné trávy se většinou vyznačují širšími sytě zelenými listy. Protože pocházejí z lesního prostředí, vyžadují i v zahrádkách zastíněná stanoviště a hlubší kyprou zem s bohatým obsahem přírodního humusu. Nacházejí uplatnění jak v malých, tak i ve velkých zahradách, hlavně jako podrost pod řídkými keři a stromy, nejlépe ve společnosti volně rozsázených stínomilných trvalek a také různých kapradin. Jedná se například o následující druhy: *Luzula silvatica*, *Luzula nivea*, *Carex morrowii* a *Carex plantaginea*.

Ve skalkách nacházejí okrasné trávy uplatnění asi ve stejné míře, jako kapradiny. Jedná se zejména o nízké, ukázněně rostoucí druhy, jako je *Carex firma*, *Festuca scoparia*, *Festuca glacialis*, *Festuca punctoria* a další, jimž vyhovují zejména písčité půdy a slunné polohy, kde si zachovávají nejen sporý nízký vzrůst, ale zejména nápadnou barvu olistění.

Vedle těchto slunce i polostíln milujících travin pro suchá stanoviště existuje ještě celá řada vhodných druhů do vlhkých půd. Uplatňují se hlavně v blízkosti jezírek a bazének, na březích potůčků a v mokřinách kolem rybníků. Jsou nízké i vysoké a svým vzrůstem přispívají k přirozenému vzhledu těchto partií. K hlavním zástupcům patří *Molinia coerulea*, *Phalaris arundinacea* a *Scirpus lacustris*.

Nízké trávy nacházejí široké uplatnění zejména při masových výsadbách na větších plochách, a to jak na slunci, tak i v polostínu, kde překrývají hebkými koberci půdu mezi trvalkami.

Mnohé z nich, zvláště ve skalkách, vedle ozdobných účinků umožňují sousedním rostlinám dokonalé spoluzítí tím, že jim poskytují bezpečnou zimní ochranu a také dostatečnou zásobu přírodního humusu. Přestože některé z nich jsou cizokrajného původu, jsou vesměs, až na malé výjimky značně otužilé a skromné. Mnohým z nich docela dobře vyhovuje umístění i na suchých, slunných svazích, které dovedou svými kořeny spolehlivě zpevnit.

Ve skalkách někdy dovedou některé ozdobné trávy trochu pozlobit, zvláště chceme-li si osázet malou horskou loučku na úpatí alpína několika vzácnějšími rostlinami s velmi drobným vzrůstem a také několika travinami horského původu. V našich skalkách v nížinách si většinou tyto trávy nezachovávají svůj nízký, sporý vzrůst a tak je nutno je nahradit druhy, jež se dají ve svém vzrůstu usměrnit nebo vysázet podobné rostliny s trávovým vzrůstem, jako například kohátko (*Tofieldia palustris*), nebo nízkou ostřicí (*Carex firma*).

Všechny druhy a odrůdy okrasných travin dobře kryjí půdu, zabraňují jejímu vysychání, nebo naopak odčerpávají přebytečnou vláhu, jsou odolné, zimovzdorné a vytrvalé, dobře se rozrůstají a hlavně nikdy se nestávají obtížným plevelem.

Z prověřeného sortimentu vytrvalých okrasných travin vhodných pro různá stanoviště jsou nejčastější následující druhy a odrůdy:

Aira viz Deschampsia

Arrhenatherum — ovsík

elatius var. bulbosum Variegatum — travina s úzkými, pěkně stříbřitě bíle žíhanými listy. Podobá se, ovšem v miniaturním vydání, bělopestré leskníci (Phalaris arundinacea).

Je však ve vzrůstu daleko ukázněnější. Má hlízky, dorůstá výše 20—40 cm, hodí se na slunce i do polostínu. Kvete v VII.—VIII.

Alopecurus — psárka

pratensis „Variegata“ — pestrolistá travina pro vlhčí půdy. Dorůstá výše 30—50 cm, má ráda slunce, snáší však i dosti zastíněná stanoviště. Během dvou, tří let se rozrůstá v pohledné trsy. Kvete v V.—VI.

Avena — oves

sempervirens [glauca] — zajímavý druh se vzpřímenými, modrošedými listy a vzpřímenými, bledě žlutými klasy přesahujícími listy.

Dorůstá výše 50—80 cm, vhodný na slunce. Kvete v VII.—VIII. Je to pěkná solitera.

sempervirens „Pendula“ [glauca „Pendula“ převislá forma ovesa se širokým uplatněním, například ve vřesovištích.

Briza — třeslice

media — nižší pohledná travina, tvořící drnovité polštáře, snáší polostín a sucho, má ráda slunce. Dorůstá výše 30—40 cm, kvete v V.—VI. Suché květné klasy se hodí pro vazbu i k výzdobě váz.

Calamagrostis — třtina

epigeios — vzrůstná, úzkolistá travina s tmavohnědými klasy, vysoká 100—120 cm. Má ráda slunce až lehký polostín a dobře snáší i suché, písčité půdy. Kvete VII.—VIII.

Carex — ostřice

gravi — odolný druh, vhodný pro slunná i polostinná místa a suchou půdu. Zajímavé palcátovité květy se hodí k výzdobě váz. Dorůstá výše 60—80 cm, kvete v VII.—VIII.

montana — ostřice. Tvoří široká, plochá hnízda s úzkými, zelenými listy, jež se zbarvují na podzim pěkně do hněda. Je vysoká pouze 20—30 cm a roste dobře, jak na slunci, tak i v polostínu. Kvete v IV. až V.

morrowii „Variegata“ — se vyznačuje sytě zelenými lesklými listy s bílým okrajem. Tato ostřice je stálozelená, 30—50 cm vysoká a hodí se jak na slunce, tak i do polostínu. Kvete v VI.—VII.

pendula (maxima) — listy široké, šťavnatě zelené, převislé. Stálozelený druh s převislým vzrůstem dorůstající výše 80—100 cm. Snáší dobře slunce i polostín, vyžaduje však chráněná místa. Kvete v VI.—VII.

Cortaderia — stepní travina

selloana (*Gynerium argenteum*) — velice dekorativní travina se šedozeleým, graciézně převislým olistěním. Květné klasy obrovité, stříbřitě bílé, 2 až 3 m vysoké, vhodné též k výzdobě váz. Kveté v VIII.—X. Doporučuje se vysazovat pouze na jaře. Vynikající solitera.

Deschampsia — metlice

caespitosa (*Aira caespitosa*) — pohledná travina s pěknými, sytě zelenými listy a hnědými klasy, 30—80 cm vysoká, vhodná na slunce i do stínu, kvete VI.—VII.

Elymus — ječmenka

glaucus hort. (*arenarius*) — bujně rostoucí travina s ocelově modrými, lehce pruhovanými listy. Je velice dekorativní, klasy má žlutavě hnědé. Dorůstá výše 80—100 cm, dobře roste i na nejsušších písčitých půdách, kde se rychle rozrůstá. Výborně se hodí k upevňování písčitých svahů na slunci. Kveté v VI.—VII.

Festuca — kostřava

alpina — alpský druh se sytě zeleným, vlasovitým olistěním, vhodný pro slunná místa. Je jako ostatní kostřavy stálozelený a kvete v VI.—VII. Dorůstá výše pouze 20 cm.

amethystina (*ovina amethystina*) — rozrůstá se v pěkná, stříbřitě olistěná hnízda s nafialovělým nádechem, 20—30 cm, VI.—VII.

glacialis — nizoučká, jemná kostřava ledovcová s modro- až žlutozeleným olistěním, tvořícím jemné, huňaté polštářky. Je pouze 10 cm vysoká a miluje plné slunce. VI.—VII.

glauca (*cinerea*) — cenná nízká modrá travina, nepostradatelná ve skalkách, vřesovištích i nižších trvalkových výsadbách. Rostliny tvoří pevné, modrozelené polštáře. 15—20 cm. Má ráda plné slunce, snáší však i lehký polostín. Kveté jako ostatní kostřavy v VI.—VII.

punctoria — modrozeleně olistěná pichlavá kostřava, zvlášť vhodná do malých skalek na slunná místa. Je pouze 10 cm vysoká a kvete v VI.—VII.

scoparia (*crinum ursi*) — nizoučkový druh kostřavy, tvoří stěsnané, světle zelené polštářky. Vhodný pro slunná místa. Dorůstá pouze asi 10—15 cm výše. Kveté v VI.—VII.

Glyceria — zblochan

maxima (*aquatica*) *Variegata* — žluto- a bělepestrá travina se širšími listy, jež se na podzim zbarvují do červena. Dorůstá výše 50—60 cm, je skromná a odolná a zvlášť dobře se jí daří v bahnitě půdě. Kveté v VII.—VIII.

Koeleria — smělek

glauca — šedozeleně olistěná travina s nezelenalými klasy, 25—40 cm vysoká, kvete v VI.—VII.

Lasiagrostis — osinatec

splendens — zajímavá soliterní travina s dekorativ-

ními semeníky a rákosu podobnými listy. Daří se jí na každém stanovišti a dobře snáší i sucho. Dorůstá výše 80—100 cm.

Luzula — bika

silvatica [maxima] — výborná travina, zvlášť vhodná pro ozelenění pohostinných i zcela zastíněných míst. Má široké, tmavě zelené, lesklé listy. Je stálozelená, miluje půdy bohaté na obsah přírodního humusu a dorůstá do výše 30—40 cm. Kvete v VI.—VII.

Melica — strdivka

altissima „Atropurpurea“ — šťavnatě zelené listy tvoří husté trsy, květné klasy jsou purpurově hnědé. Je 40—80 cm vysoká, nenáročná, vhodná pro skupinové výsadby. Kvete v V.—VI.

Miscanthus — čínský rákos

sacchariflorus „Robustus“ — zvlášť dekorativní soliterní travina. Vznáší rovněž uvolnění do větších skupin vyšších trvalek. Vynikající uplatnění nachází zejména ve spojení s vodou v zahradě. Je to bujně rostoucí rákosovitá travina hnědě pruhovaná, s pěknými vějíři semeníku, s pěknými, stříbrnými a hedvábnými klasy, výborná i k řezu do váz. Dorůstá výše 150—200 cm a kvete v IX.—X.

sinensis „Giganteus“ — mohutná rákosovitá travina dorůstající výše 2 i více metrů. Výborná solitera pro význačná místa v zahradě, krásná rovněž ve spojení s vodními partlemi. Vyžaduje jako všechny druhy a odrůdy rodiny čínských rákosů slunné, lehce vlhké stanoviště. Kvete v IX.—X. Snáší však i polostín.

sinensis „Gracillimus“ — zvlášť jemně olistěná forma s nápadným, bílým středním nervem. Dorůstá výše 80—100 cm a hodí se dobře i do menších zahrádek. Kvete v IX.—X. Snáší slunce i polostín.

sinensis „Strictus“ — vyznačuje se žlutavými příčnými pruhy a vysokým, vzpřímeným vzrůstem. Je vysoký až 150 cm a kvete v IX.—X. Daří se mu na slunci i v polostínu.

sinensis „Zebrinus“ — má listy napříč žlutě žíhané, převislý růst a dorůstá výše kolem 150 cm. Kvete v IX.—X.

Všechny čínské rákosy jsou u nás dobře zimovzdorné, v zimě jim však škodí vlhko. Za příznivého počasí bohatě kvetou.

Molinia — bezkolenec

altissima — vysoká travina se zvlášť pěkným, zlatohnědým podzimním zbarvením listů. Dorůstá výše 60—80 cm, někdy i přes 1 m a uplatňuje se jak na slunci, tak i v polostínu.

Květné klasy zdobí zahrady po dlouhý čas. Kvete v VIII.—X.

coerulea — nižší druh s modrozeleným olistěním a velmi ozdobnými, dlouhými a pevnými černými klasy. Kvete v VII.—X.

Panicum — proso

clandestinum — nevšední travina, připomínající bambus, se širokými, krátkými listy a pěknými,

nahnědlými klasy. Vhodná na slunná, až lehce zastíněná místa. Je vysoká 60—80 cm a hodí se i k řezu do váz. Kvete v VI.—VIII.

virgatum „Rotbraun“ — forma se zvlášt pěkně vybarevnými listy a klasy. Dorůstá výše kolem 100 cm a kvete v VII.—IX.

Pennisetum — vousatec

compressum — dekorativní, velmi odolná travina s dlouhými, červenohnědými, válečkovými květnými klasy a úzkými, šedozelenými listy. Zvlášt pěkně se uplatňuje jako soliterní rostlina a také ve velkých, řidších trvalkových výsadbách. Miluje slunce, 50—100 cm vysoká a kvete v VIII.—IX. spolehlivě již jako mladá rostlina.

japonicum — se podobá předcházejícímu druhu, avšak jeho klasy mají bílé špičky. Vyžaduje slunce a má rád propustnou, výživnou zem. Dorůstá výše 80—100 cm a kvete v VIII.—X.

Phalaris — lesknice

arundinacea — bujně rostoucí travina s rákosovitými listy a bledě zelenými, nebo načervenalými klasy. Je to robustní druh, zvlášt vhodný k vysazování na okraje bazének, jezírek i rybníčků, které rychle zpevňuje. Dorůstá výše až 150 cm, hodí se i k řezu do váz a vyžaduje slunné stanoviště, snáší však i lehký polostín. Půdu má ráda mírně vlhkou. Kvete v VII.—VIII.

arundinacea „Picta“ — forma s bíle pruhovaným olistěním a červenavými klasy. Je vysoká 100 cm, snáší slunce i polostín a kvete v VII.—VIII.

Spartina —

michauxiana „Aureomarginata“ — elegantní travina se žlutě lemovanými listy, daleko převislými, se širokým, žlutým lemem. Klasy jsou světle hnědé a uplatňují se ve výzdobě váz. Rostlina je 100—150 cm vysoká, má ráda slunce a kvete v VIII.—IX.

Stipa — kavyl

gigantea — travina s úzkými, modrozelenými listy, silnými lodyhami a žlutými až růžovými květy podobnými ovsu. Rostlina dorůstá výše 60 cm, lodyhy až 180 cm. Uplatňuje se jako soliterní rostlina na slunci a hodí se i k řezu do váz. Kvete v VII.—VIII.

pennata — rostlina známá též pod jménem „vousy svatého Ivana“. Listy jsou zelené, osiny jsou až 20 cm dlouhé, bělavě peřovité, vlající. Dorůstá výše 60 cm a kvete v VII.—VIII.

Kapradiny pro zahrádky a skalky

Dost často se stává, že se setkáváme i v dobře udržovaných a pečlivě ošetřovaných zahrádkách u rodinných domků, vilek, chalup i chat s různými místy, nebo i celými partiemi, které nebudí i přes velkou snahu zahrádkáře právě nejlepší dojem. Hlavní vinu na tomto stavu mívají zpravidla velmi špatné světelné, půdní i pěstitelské podmínky a do značné míry i velmi malá znalost sortimentu vhodných druhů rostlin, jež jsou schopny oživit i taková místa, kde se většině rostlin vůbec nedaří.

Pro tento účel se hodí pouze určité druhy a odrůdy trvalek, jež se musí především spokojit s daleko horšími světelnými podmínkami, než jaké jsou na trvalko-

vých záhonech na slunci. Dále musí snášet ne vždy příjemné sousedství i tlak kořenů různých dřevin, které ještě navíc odčerpávají půdní vláhu a živiny.

Do rodiny těchto skromných, velmi účelných a často i neobyčejně půvabných trvalek patří vedle známých plicníků, konvalinek, mařinky vonné, barvíčku, waldsteinií, kopytníku, zběhovce, pupkovce, ozdobné hluchavky a dymnivek, zejména četné kapradiny. Vzpomeňme si jen, jak krásné jsou kapradinové porosty našich horských lesů, listnatých hájů i skalin, a to jak na slunných místech, tak i v hloubi temných pralesů, jež nás ve vzácné shodě s ostatní květenou volné přírody vždy znovu a znovu upoutávají a zachovávají v nás nezapomenutelný dojem. Není proto ani divu, že mnozí přátelé přírody touží alespoň po kousku tohoto kouzla a chtějí ho mít i ve své zahrádce. Většina pěstovaných druhů kapradin slouží v zahrádkách především k oživení polostinných, či úplně zastíněných míst. Mnohé z nich jsou obdařeny osobitou krásou vzrůstu i olistění a mohou se pěstovat buď samostatně, jako solitery, nebo v celých skupinách, ať již ve větších skalkách, nebo v zastíněných partiích zahrad. Vedle středně vysokých a mohutných druhů, které se k tomuto účelu hodí nejlépe, to jsou především v menších skalkách některé velmi drobné, obvykle velice skromné druhy a odrůdy, které se spokojují s umístěním i ve spárách zdí, skalních skulinách nebo dokonce i ve vlhkých kamenitých sutích. Ve skalkách si drobné, skutečně trpasličí kapradinky nejvíce libují na mírně zastíněných místech ve společnosti ukázněných, nepřiliš dravých skalniček, jako zvonků, kruhatek, bramboříků, některých rozchodníků i lomikamenů.

Mnoho druhů kapradin vyniká ozdobným olistěním, některé jsou stálezelené, jiným na zimu nadzemní části odumírají. Většina kapradin není nijak náročná. Nejlépe jim vyhovuje kyprá přiměřeně vlhká lesní zem, bohatá na obsah přírodního humusu, včetně jehličí. Půda může být i kamenitá, avšak vždy náležitě propustná. Kapradiny nejsou choulostivé, avšak velice špatně snášejí ztrátu kořenů a některé druhy i ztrátu listů v době vegetace.

Nižší, většinou stálezelené druhy se dobře vyjímají ve společnosti stínomilných skalniček a nižších trvalek, například lesních sasanek, rozmanitých petrklíčů, pomněnkokvětých pupkovic i škornic. Vyšší druhy kapradin se uplatňují v sousedství vzrůstnějších trvalek, např. plicníků, bohyšek, vysokých zvonků, ploštiníků, udatny, rodgersie; tedy trvalek, milujících polostín a stín a také vedle stínomilných travin.

K nejoblíbenějším kapradinám, pěstovaným v našich zahrádkách, patří následující druhy a odrůdy:

Adiantum — netík

pedatum — jemná kapradina s plochým, vějířovitým olistěním na tenkých, černých stoncích. Černé, drátovité stonky nesou asi ve výši 50 cm světle zelené, jemné, routě podobné listy. Netík má rád polostín až stín a uplatňuje se zejména v sousedství nižších čechrav, ušlechtilejších sasanek i podzimních šafránů. Vyhovuje mu humózní, lehce kyselá, přiměřeně vlhká a kyprá zem s bohatým obsahem přírodního humusu.

Asplenium — sleziník

trichomanes je druh zvlášť vhodný pro skalní partie. Je to drobná, svěží, stálozelená kapradinka s černohnědými řapíky a úzkým, jemně děleným olistěním. Dorůstá výše pouze 15—20 cm a žije s oblibou na skalách, pařezech i starých zdech. Má ráda stín a spokojí se s normální zahradní zemí. **viride** — sleziník zelený se velmi podobá předcházejícímu druhu, má snad ještě o něco drobnější olistění. Také jeho listové řapíky jsou trochu měkčí, zelené, pouze na spodní straně hnědé. Oba druhy slezníku vytvářejí podzemní výhonky, jimiž se snadno množí. Ve skalkách se do jejich blízkosti vysazují vzácnější, či jemně rostoucí alpinky.

ruta muraria — routička zadní je nejmenší kapradinkou, pěstovanou v našich skalkách. Je to k zemi přisedlá rostlina, pouze 3—15 cm vysoká. Často i u nás roste ve volné přírodě na starých zdech, a to i na slunných místech a nevadí jí ani občasné sucho. Dobře se uplatňuje ve skalkách i na skalních zídkách, hlavně ve společnosti nižších, ukázněně rostoucích a pěkně kvetoucích skalniček.

Blechnum — žebrovice

spicant — tato stálozelená kapradina dorůstá výše 20—30 cm a má ráda více vláhy v porovnání s většinou ostatních druhů. Nejlépe se jí daří ve vlhkých, rašelinopísčitých lesních půdách bez obsahu vápna a na mírně zastíněných místech. Žebrovice je zajímavá také tím, že má jinak tvarované plodné listy oproti listům sterilním.

Ceterach — kyvor

officinarum se vyznačuje plochým, nízkým vzrůstem a krásně tvarovanými, stálozelenými listy. Dorůstá výše 10—20 cm, je skromný a v přírodě roste i na úplně suchých skalách a zdech. Kyvor se výborně uplatňuje ve skalních štěrbinách, nebo ve spárách mezi kameny, a to jak v místech na slunci, tak i v polostínu. Je vděčný za zimní příkrývku lesním chvojím.

Gystopteris — puchýřník

bulbifera — tato hojně pěstovaná kapradina dorůstá výše 20—40 cm a patří vedle dalšího druhu puchýřníku *Gystopteris fragilis* k nejodolnějším rostlinám tohoto rodu. Jeho dlouhé, úzké listy nesou na sobě cibulky, kterými se též, když opadají na zem, velice snadno rozmnožuje. Puchýřníku se dobře daří ve vlhčí, kamenité půdě na mírně zastíněném místě.

Dryopteris — kapraď

fillix — mas je známá, vysoká kapradina, dorůstající 60—100 cm. Má podlouhlou listovou čepel a lístky hluboce peřenovité, tmavozelené. Vyžaduje vlhčí, stinné stanoviště a dobře snáší i trvalé vlhko.

Matteucia — pérovník

struthiopteris — na jaře zvlášť půvabná kapradina svou žlutou zelení i nálevkovitě se rozvíjejícími listy. Dorůstá výše až 80 cm a libuje si v přiměřeně vlhkém prostředí, a to jak v místech na slunci, tak i v polostínu. Vůbec mu však nevadí ani

delší čas suché stanoviště. Bohatě se rozmnožuje podzemními výhonky a brzo vytváří velké porosty.

Onoclea — zavřítec či perlová kapraď

sensibilis — nápadná a dekorativní kapradina s trojúhelníkovitým, světle zeleným, dvakrát zpeřeným olistěním. Docela snadno se rozrůstá, dorůstá výše 25—40 cm a vděčně se spokojí téměř s každým místem v zahradě. Zavřítec má rád polostín, daří se mu však i na slunci, zvláště na severním svahu. Vyhovuje mu stále vlhká zem a roste rád dokonce i v mělké vodě. Je to druh s trochu pravěkým vzezřením; působí na zahrádkách velmi pěkným dojmem.

Osmunda — podezřeň

regalis — podezřeň královská je považována za nejvyšší evropskou kapradinu. Vyznačuje se velmi širokým rozvětvením. Listy jsou dvojmo členěné, nažloutle zelené a na zimu odumírají. Rostliny dorůstají výše 80—120 cm, nemají rády obsah vápna v půdě a hodí se pouze do vlhkých míst.

Phyllitis — jelení jazyk

scolopendrium je zajímavá kapradina s hladkými, nedělenými listy, která se běžným kapradinám nepodobá. Její stálozelené jazykovité listy dorůstají délky až 40 cm a nesou na spodní straně podlouhlé výtrusné kupky. Jelenímu jazyku se výborně daří i na značně zastíněných a dostatečně vlhkých místech. Nejlépe se uplatňuje mezi vhodně seskupenými kameny, k nimž se rád přitiskne. V přírodě roste ponejvíce v kamenitých půdách, v lesích ve vlhkém, zastíněném prostředí, nejraději v blízkosti skal. Tento druh má několik zajímavých forem, vyznačujících se různě zkadeřenými listy, nebo listy na koncích nápadně rozeklanými. Jelení jazyky jsou výbornými společníky zakrslých čechrav, božskokvětů, kruhatek, kyčelnic, jemnějších sasaneček i dřípatek.

Polypodium — osladič

vulgare — je nízká, ploše rostoucí, stálozelená kapradina s kožovitými, zpeřenými listy. Dorůstá výše 20 cm a nachází velmi dobré uplatnění na zastíněných místech všude tam, kde půdy neobsahují vápno.

Polistichum — kapradina

aculeatum {lobatum} tato laločnatá kapradina horských lesů dorůstá výše 60—80 cm. Má tuhé, kožovité, na líci lesklé listy, které jsou stálozelené. Za nepříznivé zimy však někdy trpí mrazem. Tomuto skromnému druhu se dobře daří jak na polostínech, tak i na plně zastíněných místech.

lonchitis — kapradina hrálovitá má listy jednoduše zpeřené, v obrysu kopinaté. Je rovněž stálozelená tvoří pohledné trsy a dorůstá výše 40—50 cm. Nachází uplatnění jak ve větších skalkách, tak i v zastíněných partiích zahrádek.

Napsal: arch. Čestmír Bohm.

Pro své členy vydává Český ovocnářský a zahrádkářský svaz, ústřední výbor, Praha 1, Jilská 24.